

Onderzoek Milieu en Gezondheid anno 2017 Focus Vlaanderen

21/09/2017

Antwerpen

www.milieu-en-gezondheid.be

Steunpunt Milieu en Gezondheid: beleidsondersteunend onderzoek sinds 2001

Gefinancierd door de departementen
**Wetenschap en Innovatie,
Leefmilieu, Natuur en Energie,
Agentschap zorg en gezondheid**
van de Vlaamse Gemeenschap (STP1, STP2, STP3),
door Departement Omgeving (STP4)

2002-2006

15 jaar van opvolging van de algemene bevolking

- 3 leeftijdsgroepen
- Meer dan 7000 deelnemers
- Stalen bewaard in biobank

Distributie van meer dan 50 biomerkers van blootstelling en effect in de algemene bevolking

Goed gekende toxische pollutanten

Nieuwe pollutanten

Effecten

HBM studies in 3 hot spot gebieden:

Genk, Menen, Gent

2007-2011

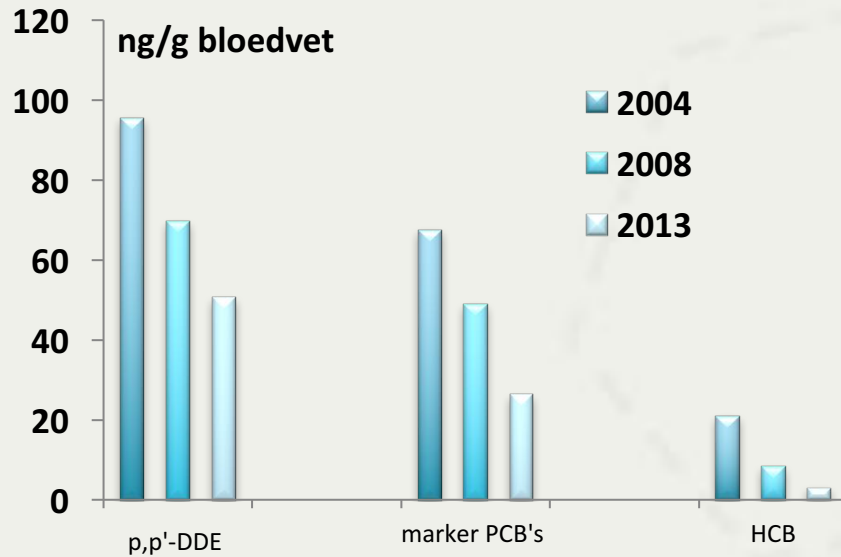

2012-2015

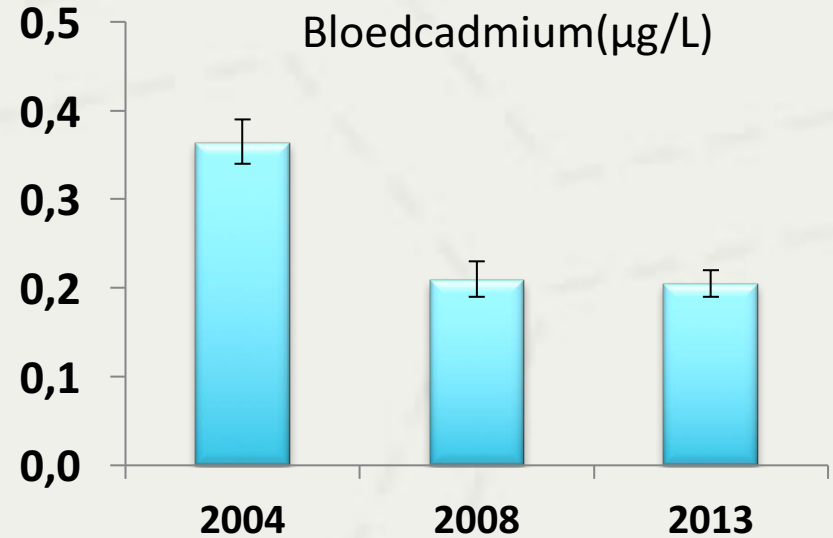
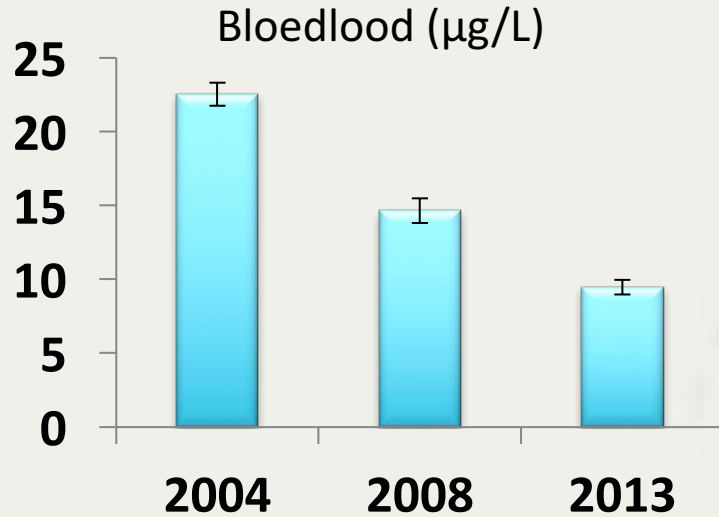

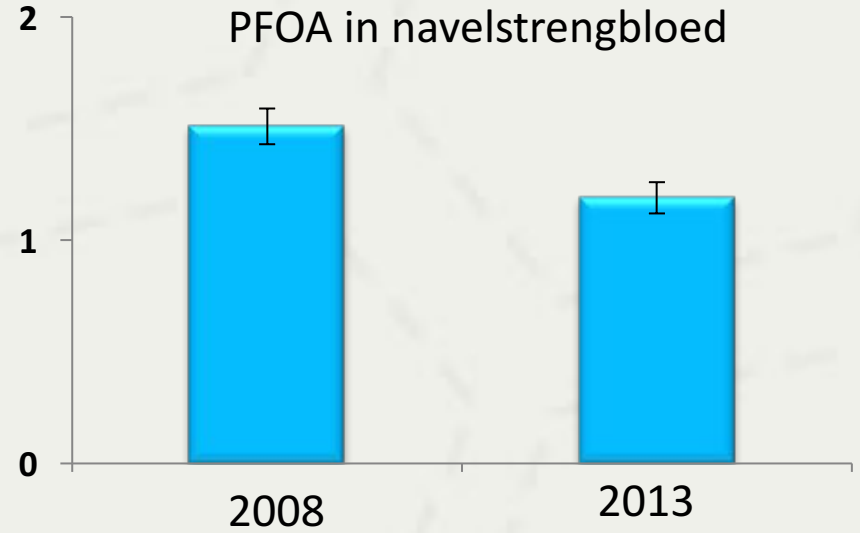
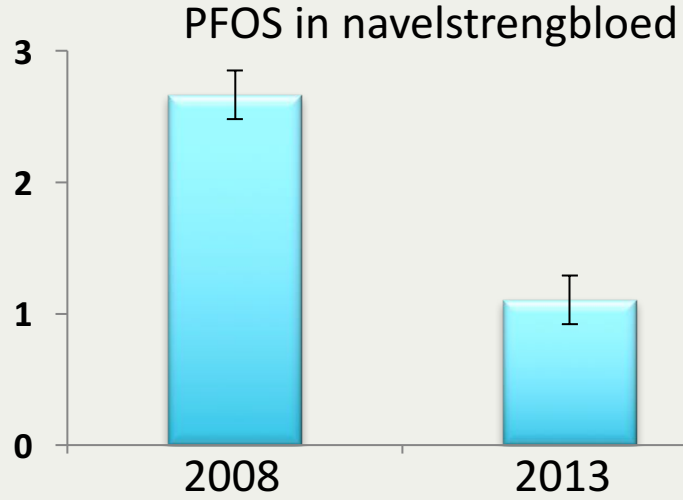
- ❖ Ongelijkheid in milieublootstelling
(Morrens et al, Environ Health. 2017;16(1):48;
Int. J. Hyg. Environ. Health 2012, 215, 474–81)
- ❖ Resultaten vertalen in voorstellen voor concrete beleidsactie
(Reynders et al, Int J Hyg Environ Health. 2017 ;22046-54.)
- ❖ Evolutie van de blootstelling in de bevolking
(Schoeters et al, Int J Hyg Environ Health. 2017;220:36-45.

Persistente polluenten in jongeren

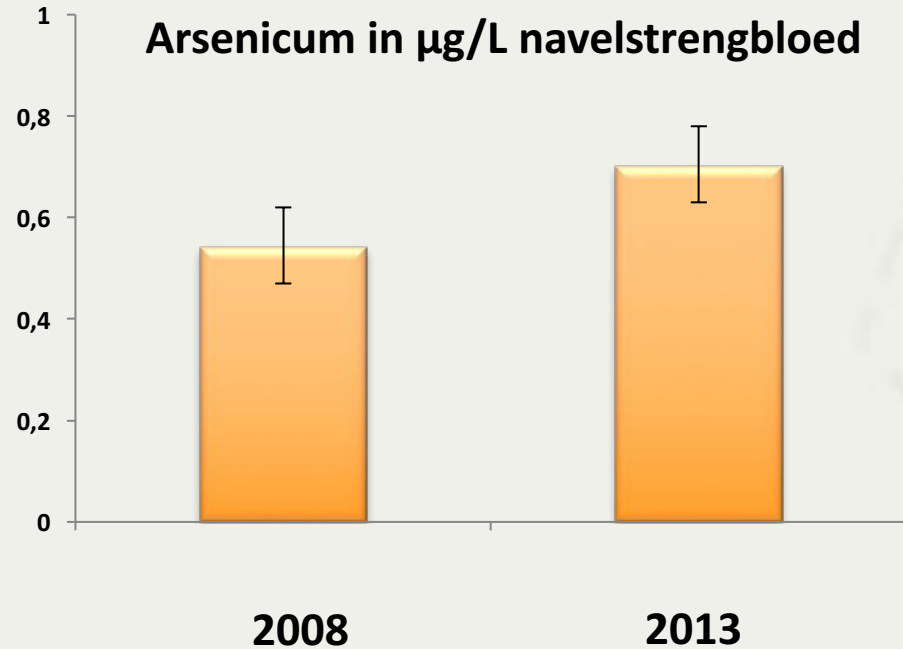
Zware metalen jongeren

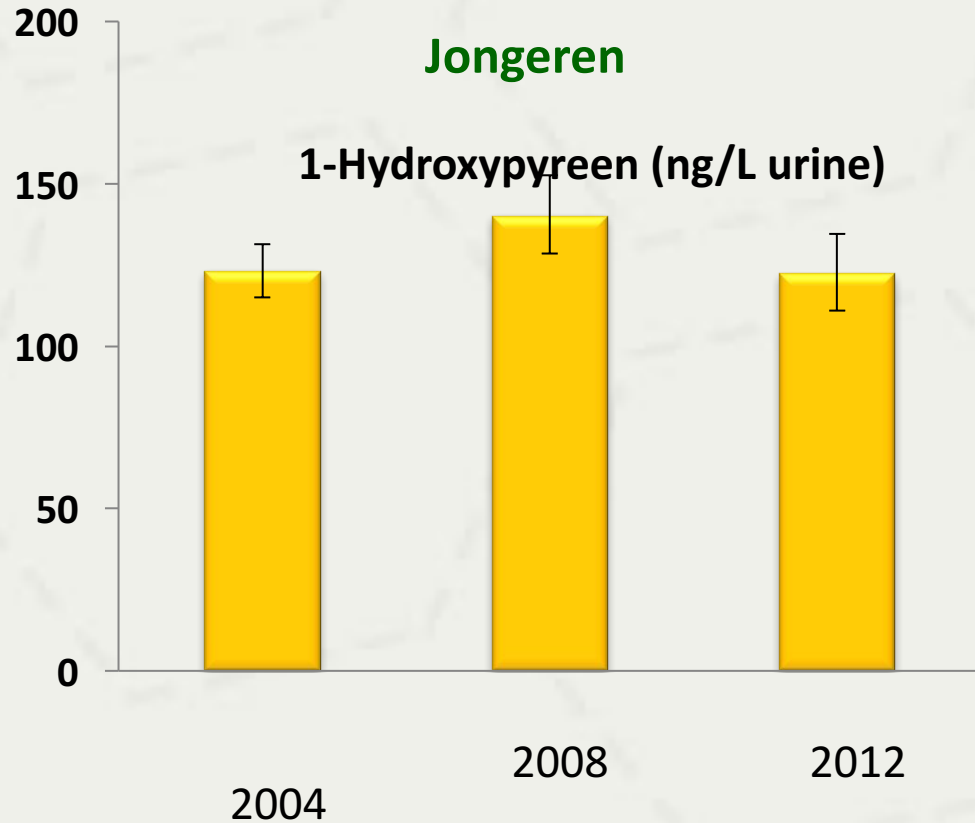
Pasgeborenen

Arsenicum in $\mu\text{g/L}$ navelstrengbloed

Jongeren

1-Hydroxypyreen (ng/L urine)

4de cyclus (2016-'20)

WĀAT?
vervuilende
stoffen
in MIJN lijf

Viaanderen
in samenwerking met

STEUNPUNT
MILIEU &
GEZONDHEID

GEZOCHT: 600 jongeren van 16-19 jaar voor deelname aan een onderzoek naar milieu en gezondheid. Betreft: 2016, 2017, 2018, 2019, 2020

groene ruimte

eco-gedrag

binnenhuis

FLEHSI

FLEHSII

FLEHSII I

FLEHSIV

Omgevings monitoring

Environmental matrices

- Lucht, water, stof, voeding ...

Merkers

- Ozon
- Black carbon
- Zware metalen
- ...

Interne blootstelling

Biologische matrices

- Bloed, haar, urine, moedermelk, ...

Merkers

- Zware metalen
- Pesticides
- Vlamvertragers
- Metabolieten
- ...

Effect monitoring

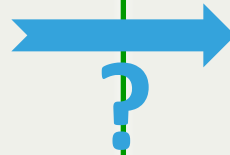
Moleculair merkers

- Ontsteking
- Hormoon gehalten
- DNA schade
- Gen expressie, methylatie, ...
- ...

Klinische effecten

Klinische effecten:

- Geboortegewicht
- Groei
- Vroeggeboorte
- Astma
- Kanker
- IQ
- Gedrag
- Puberteit
- ...

Building upon
existing knowledge

